

Höglunda-Borglunda Kreaturförsäkringsförening.

John-Erik Johansson, Borglunda 2014

Kon – vår livgivare.

Vad lever vi av idag? För 100 år sedan var kon navet som årets arbete kretsade runt för nästan alla i våra byar. Kon skapade mat men också arbete. Hon måste skötas och mjölkas alla dagar men behöver också själv mat. Ladugårdar måste byggas. På sommaren hittade hon själv sin mat för då betade hon men mest i skogen. För att det skulle fungera krävdes kilometerlånga hagar mellan skiften och den odlade jorden. Fäbodrar måste byggas, mjölken måste tas om hand. Smör, ost, grädde tillverkas. Inför den långa vintern måste foder skaffas. Det skördades björklöv, starrgräs och hö. Det gjordes i skogen, på myrar, åkrar och ängar. Hästar behövdes för underlätta och hinna med allt arbete.

Kon var värdefull. Utan henne svält och nöd. Det hade man fått erfa. Alla som kunde hade kor och dog en kon var det katastrof för många. Då måste man kunna ersätta henne. Saknades kontanter var det inte enkelt.

Någon, kanske Mikael Pettersson, tog initiativet att skapa en försäkringsförening. I Höglunda-Borglunda fanns en stor föreningskunskap. Man hade redan en omfattande verksamhet i Logen och baptistförsamlingen.

Höglunda-Borglunda kreaturförsäkringsförening

På ett möte hållet i kapellet den 3 april 1911 beslöts att bilda föreningen. Föreningens ändamål är att ersätta de förluster som tillskyndas ägaren av i föreningen försäkrat djur till följe av sjukdom eller olyckshändelse, som det står i protokollet.

Alla handlingar finns kvar.

Lyckligtvis finns alla handlingar kvar. Annie Kalsson var den siste medlemmen och när hon dog kom papperen fram. Det är ett omfattande material, en riktig skatt för den som är intresserad.

Föreningens verksamhet började omedelbart. De flesta insåg fördelen och 36 gårdar blev medlemmar.

Man började med att gård för gård registrera varje ko med namn och kännetecken. Det gavs väldigt vackra namn på korna, Lycka, Fagra, Pärla för att nämna några. Det återspeglar kanske hur relationen till kon var. Kännetecknen kunde anges som vit, röddropplig, röda öron.

Tillsammans hade de 127 kor. De enda kor som fanns var av den gamla lantrasen. I dag räknas de som utrotningshotade och EU ger bidrag till de som håller dem. Samtidigt anmäldes 27 hästar. Dessutom fanns kalvar och ungdjur, får och getter.

Undertecknad som återupptog mjölkproduktionen 1979 kunde bara skaffa föda till ca 30 kor plus lika många ungdjur på samma marker som de gamla gårdarna födde så många fler djur. En reflektion är om dagens moderna jordbruk är så effektivt egentligen. Ja, om man räknar produktion per person men nej om man menar volym och energi.

Materialet ger värdefulla fakta om livet i våra byar från 1911 till 1967 när den sista kon slaktades.

Från att ha varit en bygd som producerade det mesta av sin föda till att som i dag köpa det mesta.